

Forslag til Natura 2000-plan 2009-2015

Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Natura 2000-område nr. 40
Habitatområde H40, H226 og H227

.....
MILJØMINISTERIET

Miljøcenter Ringkøbing

Kolofon

Natura 2000 plan

Titel:

Forslag til Natura 2000-plan 2009-2015. Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder.

Natura 2000-område nr. 40
Habitatområde H40, H226 og H227

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram, Natura 2000-planer, Karup Å, Kongenshus Hede, Hessellund Hede .

Udgiver:

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Ansvarlig institution:

Miljøcenter Ringkøbing
Holstebrovej 31
6950 Ringkøbing
www.blst.dk

Copyright:

By- og Landskabsstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2009

ISBE nr.

978-87-7091-136-8

ISBN nr.

978-87-7091-137-5

Dato: (dato for offentliggørelse/udgivelse)

Forsidefoto: Karup Å ved Sønder Resen

Fotograf: Peter Bundgaard

Resume:

Forslag til Natura 2000-plan for Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder (nr. 40). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse.

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	6
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	8
Igangværende pleje og genopretning	9
Tilstand og bevaringsprognose/prognose	10
<i>Vurdering af tilstand</i>	10
<i>Vurdering af bevaringsprognose/prognose</i>	14
Målsætning	15
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	16
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	17
<i>Modstridende interesser</i>	18
Indsatsprogram	18
<i>Generelle retningslinjer</i>	19
<i>Konkrete retningslinjer</i>	19
<i>Forslag til virkemidler</i>	20
Sammenhæng og synergi med vandplan	20
Strategisk miljøvurdering	20
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	21
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	22
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	23

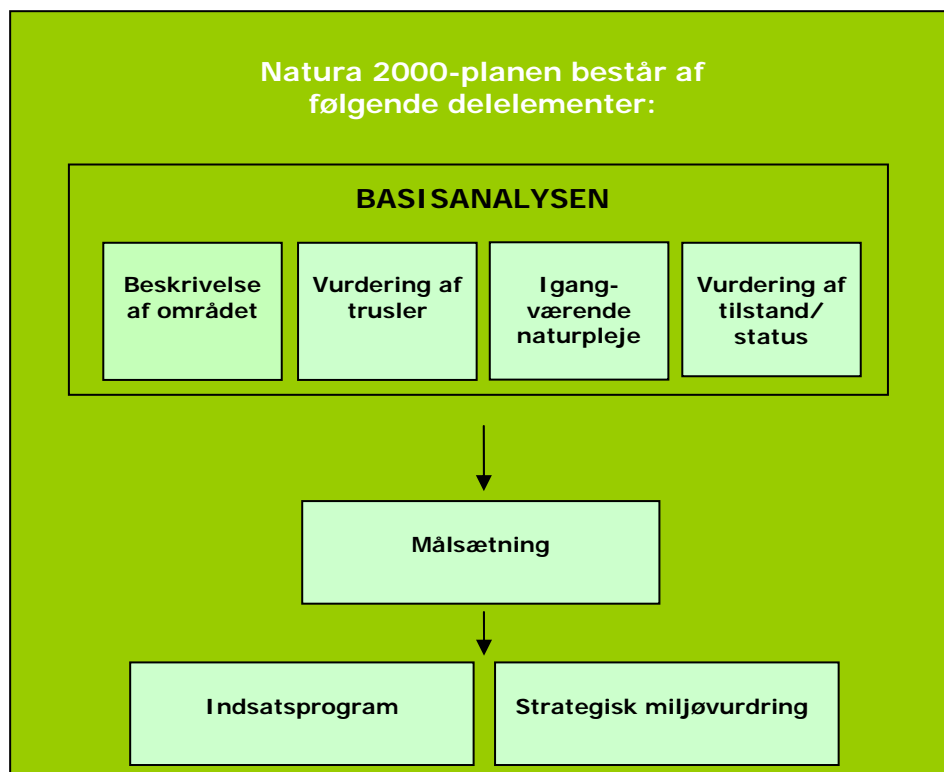
Forord

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder staten en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder. Skov- og Naturstyrelsen er ansvarlig for de dele af den sammenfattende Natura 2000-plan, som vedrører skovbevoksede fredskovpligtige arealer. By- og Landskabsstyrelsen er ansvarlig for de øvrige dele af planen.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000 plan

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen forventes vedtaget i 2010, hvorefter kommunerne og Skov- og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Limfjorden og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 3801 ha og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af habitatområderne nr. H40 (Karup Å), H226 (Kongenshus Hede) og H227 (Hessellund Hede). På [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside \(www.blst.dk/Natura2000plan\)](http://www.blst.dk/Landskabsstyrelsens_hjemmeside) samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 40 – Karup Å		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Tør hede (4030) Surt overdrev (6230)	Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) Hængesæk (7140) Kildevæld (7220) Rigkær (7230)
Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037) Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099) Odder (1355)

Natura 2000 plan

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 226 – Kongenshus hede		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Våd hede (4010)	Tør hede (4030) Surt overdrev (6230) Hængesæk (7140) Rigkær (7230)
Arter:	Bæklampret (1096)	Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 227 – Hessellund hede		
Naturtyper:	Lobeliesø (3110) Næringsrig sø (3150) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Surt overdrev (6230)	Tidvis våd eng (6410) Hængesæk (7140) Tørvelavning (7150) Kildevæld (7220) Rigkær (7230)
Arter:	Bæklampret (1096)	Odder (1355)

Figur 2. Naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Området udgøres primært af Karup Ådalen og omfatter strækningen fra Karup by til Skive by samt Koholm Å (afløbet fra Flyndersø). Herud over indgår de to store hedepartier Kongenshus og Hessellund heder. Selve Karup Å er nok mest kendt for sit fine havørredfiskeri og det lange fredede stræk fra Karup by til nedstrøms Hagebro hvor der er et naturligt, ureguleret forløb. Meget store dele af ådalen på dette stræk henligger i dag som eng- og mosearealer, der tidligere har været afgræsset, men som nu præges af tilgroning med høje urter, græsser og pilekrat. Spredt over hele dette forløb findes mange små vældprægede områder og rigkær, der oftest er under tilgroning. Åens uregulerede forløb har over tid efterladt mange afsnørede mæandere, der nu fremstår som små, ufarbare og ofte meget våde terrænsænkninger med hængesæk eller andre mosetyper. På de nedre dele fra Vridsted til Skive er åen mere reguleret og over et langt stræk fra syd for Skive by til udløbet fastholdt bag diger. Ådalen har på dette stræk mere karakter af flade engarealer med høslæt, og der er en del dyrkede arealer. Nogle mindre arealer af engene er dog stadig kreaturgræssede.

På trods af de noget forringede fysiske forhold på den nedre del af Karup Å er vandkvaliteten god og vandløbet er ud over at være levested for bestande af flod- og bæklampret samt grøn kølleguldsmed også levested for en lang række insektarter, der er medtaget på den danske rød- og gulliste. Specielt tre arter er interessante på europæisk plan. Slørvingen *Isoptena serricornis* og døgnfluerne *Baetis calcaratus* har store bestande i Karup Å-systemet. Begge arter har en

Natura 2000 plan

begrænset udbredelse i Vesteuropa, hvor især de vestjyske vandløb er vigtige. Døgnfluen *Metretopus borealis* er meget sjælden i Europa, hvor den indtil videre kun er kendt for Nordsverige, Baltikum og Vestjylland. Endelig er Karup Å-systemet det eneste vandsystem i Danmark, hvor døgnfluen *Ephemerella notata* lever. Sikring af en god vandløbskvalitet er afgørende for bevarelsen af disse insekter. Med deres begrænsede europæiske udbredelse er bevarelsen således i vid udstrækning et dansk ansvar.

For en art som odder udgør Karup Å systemet et af de nationale kerneområder med en fast, stor bestand.

Kongenshus Hede udgøres primært af den fredede Kongenshus Mindepark og er en meget stor, tør flade med lynghede. Hedefloden deles af flere dalsænkninger og i en af disse løber Resen Bæk omgivet af lave fugtige partier bestående af rigkær, hængesæk, tidvis våd eng, våd hede og tilgroede rigkær og andre mosetyper med en samlet set meget divers flora.

Hessellund Hede ligger op til Karup Flyveplads og omfatter en del af et stort militært øvelsesområde. Også denne hede udgøres primært af store ret tørre flader med hedelyng. Heden har været under kraftig tilgroning med nåletræer, men en stor del af disse er de seneste år blevet fjernet i overensstemmelse med det militære områdes drifts- og plejeplan. I området er anlagt flere civile skydebaner og området bruges til træning af politiet og af politihunde. Militæret bruger selv området bl.a. til sprængningsareal.

Nederst i Karup ådalen ligger en del næringsrige søer, der er opstået ved, at man har flyttet materiale for at inddigge åløbet. Denne inddigging eksisterer stadig.

På Hessellund Hede og i resten af Karup Ådalen findes en del mindre søer, hvoraf nogle er naturlige mens andre er kunstigt anlagt.

I basisanalysen for Natura 2000-området Karup Å, Kongenshus og Hessellund heder findes der en mere detaljeret gennemgang af arterne og naturtyperne på områdets udpegningsgrundlag. Se [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-området ligger i Skive, Viborg, Herning og Holstebro Kommuner og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Limfjorden.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram

Arealreduktion/fragmentering: Arealerne med våd hede og tidvis våd eng er meget beskedne og forekomsterne ligger isolerede. Endvidere er arealerne med tør hede (på Hessellund), surt overdrev, kildevæld og rigkær stærkt reducerede på grund af opdyrkning og tilgroning med træer og buske, og de resterende arealer ligger efterhånden isolerede langt fra hinanden.

Næringsstofbelastning af søer: I områdetets søer er der for stor tilførsel af næringsalte fra oplandet og/eller frigivelse af ophobet fosfor fra søbunden.

Tilgroning: Der er problemer med opvækst af træer og buske på naturtyperne tør hede, surt overdrev, hængesæk, kildevæld og rigkær og der er problemer med tilgroning med højt græs og urter på naturtyperne tør hede, surt overdrev, tidvis våd eng, hængesæk, kildevæld og rigkær.

Uhensigtsmæssig hydrologi: Dræning og grøftning udgør især en trussel mod forekomster af ådalenes rigkær, men også mod hængesæk og kildevæld.

Luftbåren belastning af kvælstof: Laveste ende af tålegrænseintervallet er overskredet for alle arealer med våd- og tør hede, surt overdrev, hængesæk, tidvis våd eng, næringsfattige kildervæld, kransnålalge-søer samt brunvandede søer og næsten alle arealer med rigkær. Højeste grænse af tålegrænseintervallet er overskredet for mindre del af arealet med tør hede og surt overdrev og den langt overvejende del af arealet med hængesæk.

Invasive arter: bjerg-fyr og andre invasive nåletræsarter er en alvorlig trussel mod tør hede og surt overdrev.

Igangværende pleje og genopretning

Ca. 1150 ha af den fredede Kongenshus Hede afgræsses årligt af op mod 1000 får. Plejen er iværksat som et samarbejde mellem Viborg Amt og en lokal fåreholder. En del af de ugræssede arealer plejes af Kongenshus Mindepark. Arealerne slås og lyngen sælges til tagtækkere. Afbrænding af arealer med gammel lyng blev startet af Viborg Amt og er nu overtaget af Viborg Kommune.

Hessellund Hede er omfattet af en drifts- og plejeplan for det militære terræn. I den forbindelse foretages der konverteringer af mindre nå-

letræsplantager til åbne hede- og overdrev. Samtidig plejes eksisterende overdrev og heder i området for at standse den begyndende tilgroning med vedplanter, herunder især fyr.

Tilstand og bevaringsprognose

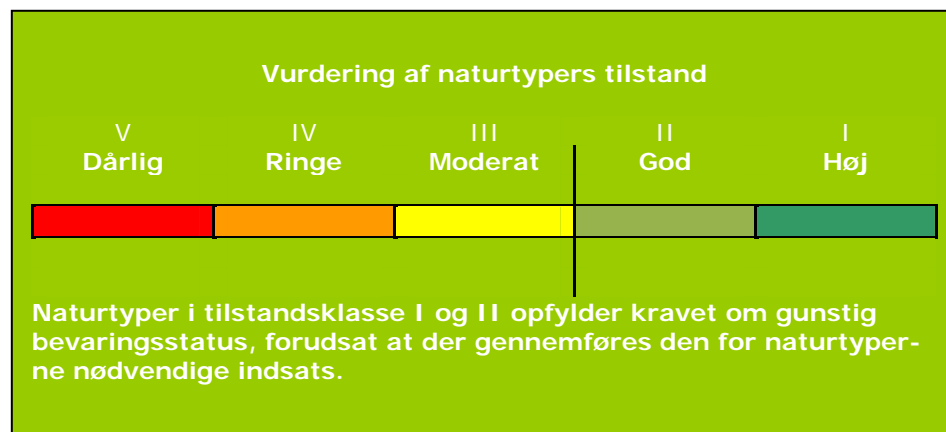
For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsprognose for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning.

For en lang række naturtyper og for alle arter findes der ikke noget system til vurdering af deres tilstand. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsprognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt dels i basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og trækronernes lagdeling i forskellige etager.

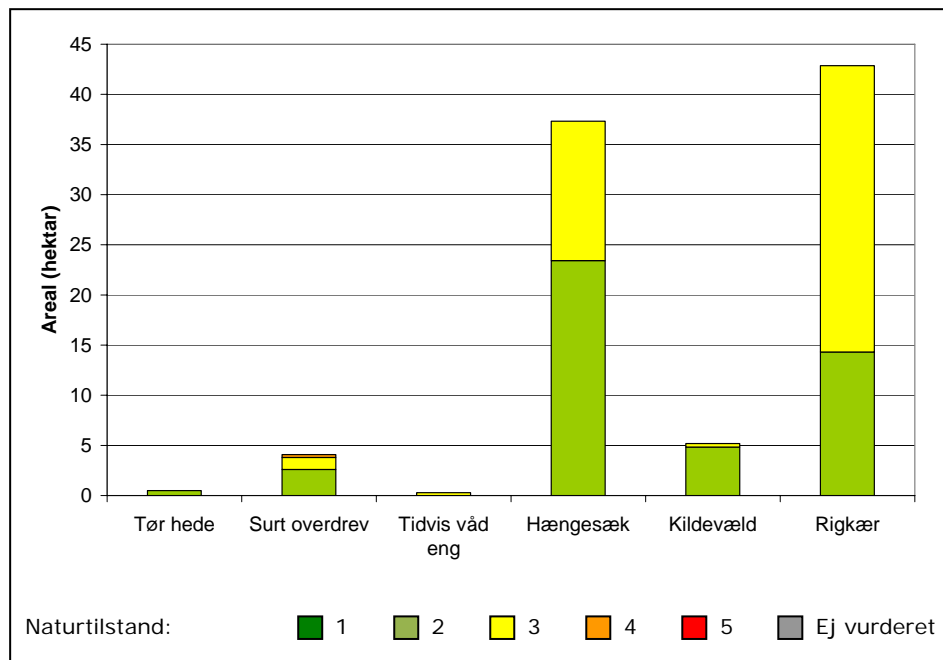

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

Natura 2000 plan

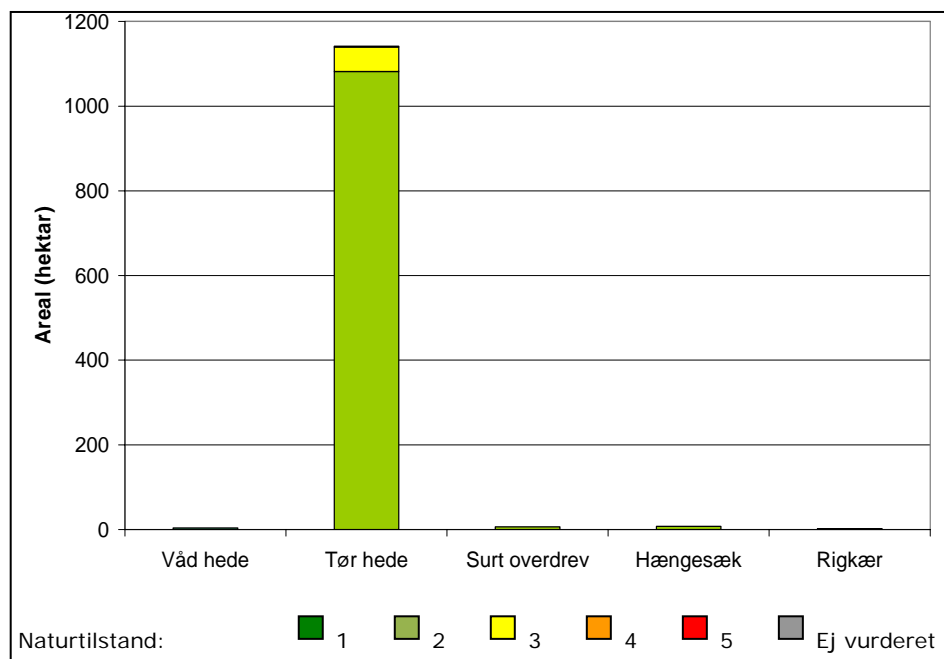
Strukturindeks og artsindeks sammenvejes til et samlet udtryk for natur/skovtilstanden på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4a, b, c og d er vist naturtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper. I området findes der ca. 100 småsøer på under 5 ha, hvoraf kun 18 er tilstandsvurderet. De er derfor ikke medtaget i figuren.

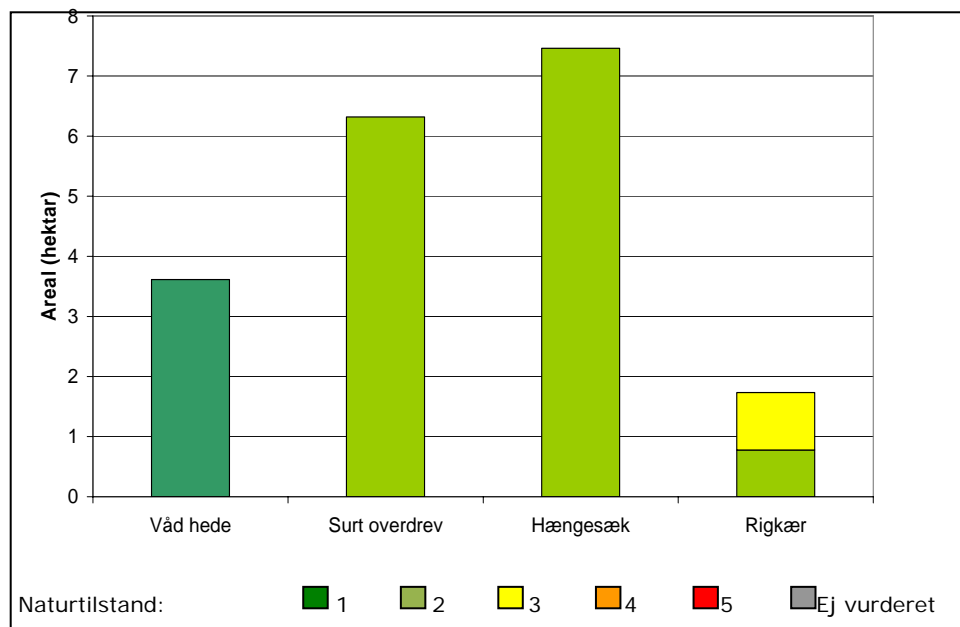

Figur 4a. Naturtilstand for de naturtyper, som er tilstandsvurderet i habitatområde 40 – Karup Å.

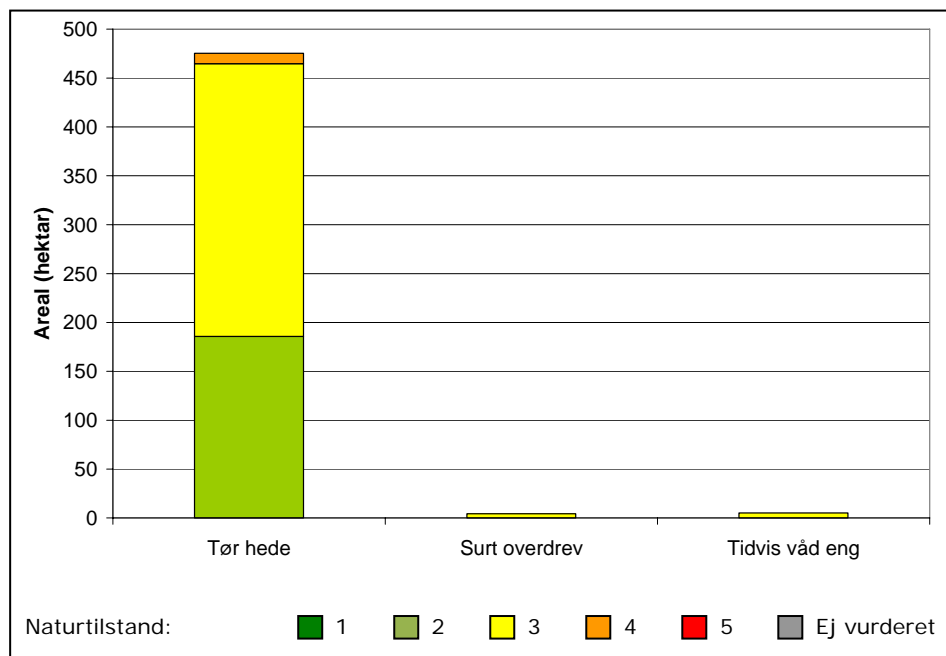
Natura 2000 plan

Figur 4b. Naturlilstand for de naturtyper, som er tilstandsvurderet i habitatområde 226 – Kongenshus. Naturtyper på under 10 ha er også vist i fig. 4c.

Figur 4c. Naturlilstand for de mindst udbredte naturtyper som er tilstandsvurderet i habitatområde 226 - Kongenshus.

Figur 4d. Naturtilstand for de naturtyper, som er tilstandsvurderet i habitatområdet 227 – Hessellund Hede.

I det følgende nævnes eksempler på tilstandsvurderinger i området (se figur 4a, 4b, 4c og 4d).

Ud fra både arts- og strukturforekomsterne er næsten 80 % af det samlede areal med tør hede i de tre habitatområder vurderet til tilstandsklasse I eller II (god eller høj). Samlet set giver det en gunstig naturtilstand på 3/4 af det samlede areal med tør hede.

For rigkærenes vedkommende er lidt over halvdelen af det samlede kortlagte areal med rigkær i de tre habitatområder vurderet til tilstandsklasse I eller II ud fra artsforekomsterne.

Mht. strukturen kan kun ca. 1/3 af arealet med rigkær henføres til tilstandsklasse I eller II - uden tvivl fordi der er problemer med tilgroning og afvanding, og den artsrige vegetation er derfor akut truet. Samlet er det vurderet, at der er gunstig naturtilstand på kun 1/3 af arealet med rigkær i de tre habitatområde tilsammen.

Der er kortlagt 18 forekomster med næringsrig sø, 1 i høj naturtilstand, 9 i god tilstand, 6 i moderat tilstand og 2 i ringe naturtilstand.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000- området på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#) under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsprognose

Miljømålsloven og EU's Habitatdirektiv fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsprognose. Gunstig bevaringsprognose er defineret i Habitatdirektivet (figur 5) på det biogeografiske niveau.

Gunstig bevaringsprognose

En naturtype har en gunstig bevaringsprognose, når:

- det naturlige udbredelsesområde og samlede areal med naturtypen er stabilt eller stigende
- de særlige strukturer og funktioner, der er nødvendige for typens opretholdelse på langt sigt, er til stede nu og i overskuelig fremtid
- typens karakteristiske arter har en gunstig bevaringsprognose

En art har en gunstig bevaringsprognose, når:

- den på langt sigt kan opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder
- dens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller at der er sandsynlighed herfor inden for en overskuelig fremtid
- der både nu og i fremtiden vil være tilstrækkeligt store levesteder til at bevare dens bestande

Figur 5. Definition af gunstig bevaringsprognose på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsprognose skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men, der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtypers og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt ud fra deres naturtilstand og de aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Grøn kølleguldsmed på grund af en tilfredsstillende vandløbs-

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Natura 2000 plan

kvalitet

- Bæklampret, dels på baggrund af en faglig vurdering af vandløbskvaliteten i de pågældende vandløb dels på baggrund af viden om artens forekomst i vandløbene
- Odder, dels på baggrund af viden om artens forekomst inden for området dels på baggrund af artens positive bestandsudvikling såvel lokalt som i resten af Jylland de seneste år.
- Vandløb i området pga. generelt gode fysiske forhold og tilfredsstillende vandkvalitet

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Søtyperne på udpegningsgrundlaget på grund af stor belastning med næringsstoffer (både luftbåren og tilførsel fra overfladevand, dræn og evt. fosforfrigivelse fra søbunden).
- Våd hede på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på hele det kortlagte areal.
- Tør hede på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på hele det kortlagte areal.
- Surt overdrev på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på hele det kortlagte areal og på grund af fragmentering og dårlig strukturtilstand
- Tidvis våd eng, da hovedparten af det kortlagte areal har dårlig strukturtilstand.
- Hængesæk på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på hele det kortlagte areal og på grund af dårlig hydrologi og strukturtilstand
- Kildevæld på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på næsten hele det kortlagte areal og på grund af dårlig strukturtilstand.
- Riggær på grund af, at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet på næsten hele det kortlagte areal og på grund af dårlig hydrologi og strukturtilstand.

Prognosen er ukendt for:

- Flodlampret pga. manglende kendskab til artens forekomst i området
- Urtebræmme, da naturtypen endnu ikke er kortlagt og tilstandsvurderet
- Tørvelavning, der ikke er fundet under kortlægningen.
- De ikke kortlagte (især mindre) søer i området, pga. manglende viden om deres tilstand.

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsprognose for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Natura 2000 plan

i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsprognose for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsprognose sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden.

Målsætningerne rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2007: "Natura 2000-retningslinjer for målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

De store hedeblader på Kongenshus og Hessellund heder samt Karup ådal med Karup Å, der binder hele området sammen, er karakteristiske landskabelementer i området.

Det overordnede mål for området er, at naturtyperne på hederne via varieret hedepleje m.v. skal opnå eller fastholde god-høj naturtilstand. Samtidig er målet, at vandløbene, og naturtyperne i tilknytning til ådalen, herunder især hængesæk, kildevæld og rigkær opnår eller fastholde god-høj naturtilstand.

Områdets våde- og tørre heder, tidvis våde enge, artsrige sure overdrev, hængesække, rigkær og kildevæld prioriteres højt. Naturtypernes areal og antallet af levesteder for arterne øges, og der skabes så vidt mulig sammenhæng mellem forekomsterne. Tilsvarende skal søerne i området opnå god-høj naturtilstand.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Baggrund for den overordnede målsætning

I Natura 2000 område 40 er der i første planperiode specielt fokus på våde og tørre heder, sure overdrev, hængesække og rigkær, som er truede naturtyper. Hertil kommer kildevæld, som er en prioriteret (særlig truet på EU-niveau) naturtype.

Områdets tørre og våde hedearealer, sure overdrev, hængesække, kildevæld og rigkær er arealmæssigt reduceret væsentligt i de sidste årtier primært på grund af tilgroning i vedplanter, høje urter og græsser samt afvanding, tilplantning og opdyrkning. Bortset fra de tørre hedearealer består forekomsterne i dag overvejende af små og fragmenterede arealer, som dog fortsat stedvis indeholder en meget artsrig vegetation.

Området indeholder umiddelbart størst potentiale for yderligere at udvide arealet med tør hede (især på Hessellund Hede) og i lidt mindre omfang findes mulighed for at øge arealet med de våde naturtyper som våd hede, hængesæk, kildevæld og rigkær og begrænset mulighed for at øge arealet med surt overdrev. Derfor drejer det sig om at sikre de tilbageværende arealer med sure overdrev. Væsentligst er dog i første planperiode en øgning og sammenkædning af arealerne med de våde naturtyper, der vil forbedre muligheden for at bevare og sikre spredningsmuligheder for naturtypens karakteristiske arter.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger for naturtyper og arter i Natura 2000 området:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsprognose.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang. For flere naturtyper udvides arealet, hvis naturforholdene tillader det (se nedenfor). For øvrige naturtyper og levesteder for arter skal arealet være stabilt eller stigende.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig bevaringsprognose skal udviklingen i deres naturtilstand være i fremgang, således at der opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsprognose, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsprognose. For arterne betyder det, at deres levesteder som minimum skal kunne danne grundlag for en ynglebestand som minimum svarende til tilstanden ved direktivernes ikrafttræden eller et højere bestandsniveau, der siden da har af-*

spejlet levestedernes bæreevne.

- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Sure overdrev søges udvidet med 20-30 % og kædes sammen i det omfang de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med tør hede målsættes højt (naturtilstand I). Arealet søges kædet sammen og udvidet.*
- *Arealet med rigkær søges udvidet med cirka 25 % og kædes sammen i det omfang de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealer med hængesæk med væsentlige forekomster af sjældne arter målsættes højt.*

Målsætningerne for de enkelte naturtyper og arter er vist i bilag 2.

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsprognose for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Tørre heder i den kontinentale region samt kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær har på nationalt og regionalt niveau haft en stor tilbagegang, og i Danmarks afrapportering til EU vurderes naturtypernes bevaringsprognose at være ugunstig. I bilag 1 i By- og Landskabsstyrelsen 2007: "Natura 2000-retningslinier for målfastsættelse og indsatsprogram" er de nævnte naturtyper derfor opført som truede naturtyper. Der vil derfor blive gjort en indsats for at øge arealerne af især disse naturtyper.

Der vurderes ikke at være modstridende interesser i dette område.

Indsatsprogram

Indsatsprogrammet beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet er baseret på sigtelinjerne for indsatsen i 1. planperiode, som er beskrevet i bilag 3 og i nedenstående retningslinjer.

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige til-

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

fælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Skov- og Naturstyrelsens eller statslige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Virkemidler og tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition på områdets habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven jf. regeringsudspillet Grøn Vækst, april 2009. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi på arealer med våd hede, hængesæk, kildevæld og rigkær.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske forhold. Dette vil samtidig begunstige forekomsten af grøn kølleguldsmed, bæklampret og flodlampret.*
- 1.4 *Der sikres velegnede og uforstyrrede levesteder samt tilfredsstillende fourageringsmuligheder for odder i området*
- 1.5 *Invasive arter bekæmpes vha. bedst kendte metode og spredning skal forebygges.*

Konkrete retningslinjer

Sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *Forekomsterne af våd hede, små forekomster af tør hede, surt overdrev og rigkær søges udvidet og sammenkædet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 2.2 *Tidligere, nu drænede eller tilgroede kildevæld restaureres og plejes fremover*

Sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur-

og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*

Sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *Det samlede areal med våd hede sikres og øges i det omfang det er muligt.*
- 4.2 *Det samlede areal med tør hede øges med 30-50 ha.*
- 4.3 *Arealet med rigkær øges med op til 10 ha*
- 4.4 *Arealet med surt overdrev øges med op til 4 ha.*

Forslag til virkemidler

Kommunerne, Skov- og Naturstyrelsen og statslige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Forslag til virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

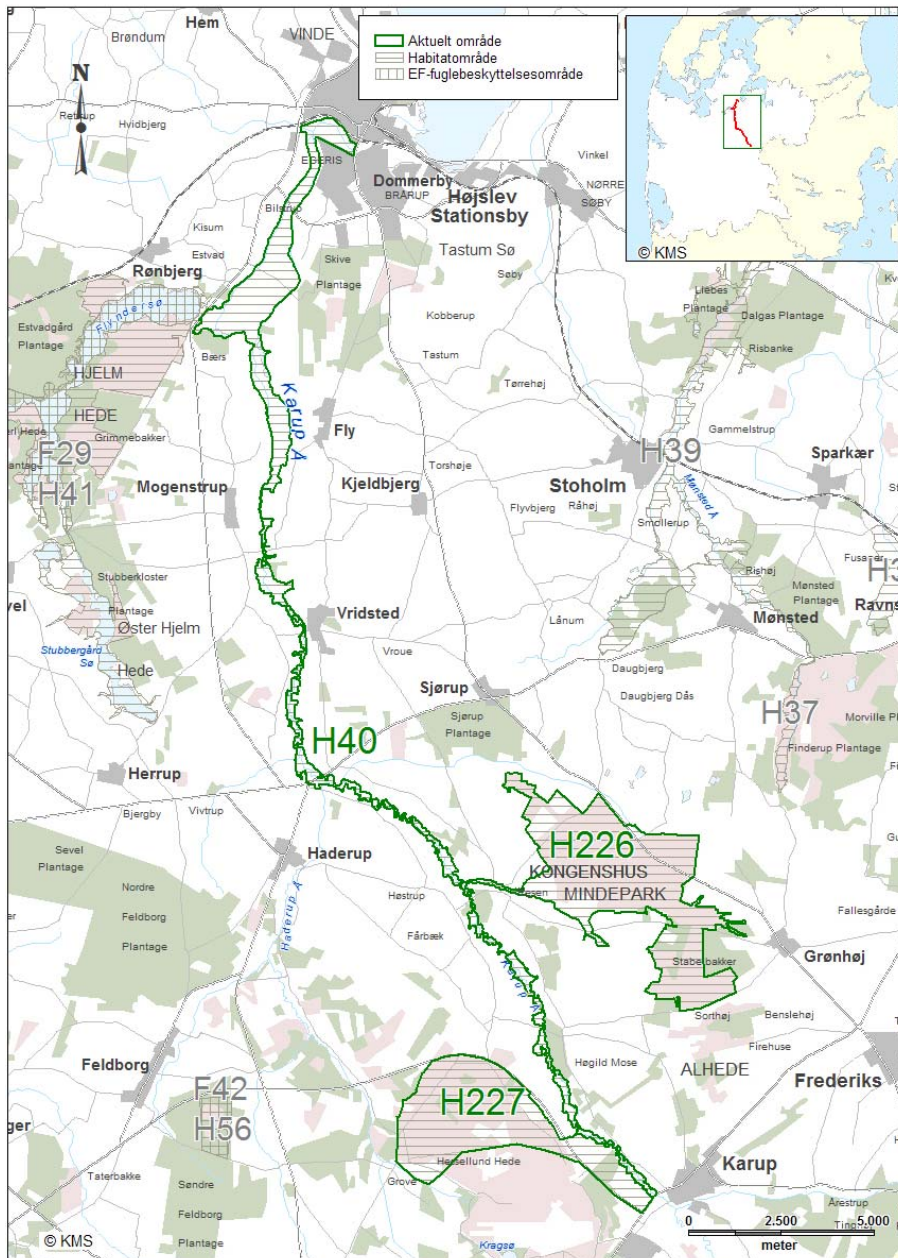
Sammenhæng og synergi med vandplan

De kommende vandplaner bidrager til at løfte indsatsen med hensyn til forbedret vandkvalitet, herunder reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og håndteringen af miljøfremmede stoffer i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Vandplanerne vil derudover bidrage til at sikre kontinuitet i vandløb. En nærmere beskrivelse af konkrete sammenhænge og synergier med den vandplan, der omfatter dette Natura 2000-område, afventer færdiggørelsen af vandplanforslaget.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af lov nr. 316 af 5. maj 2004 skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets geografiske beliggenhed og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H40, H226 og H227 (grøn afgrænsning). Andre Natura 2000-områder er vist med sort skravering

Bilag 2 - Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1037 Grøn kølleguldsmed

Ha

Vurderet
Gunstig

Bevaring af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1.
planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1.
planperiode

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1096 Bækklampret

Ha

Vurderet
Gunstig

Bevaring af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1.
planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1.
planperiode

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1099 Flodlampret

Ha

Vurderet
Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1.
planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1.
planperiode

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1355 Odder

Ha

Vurderet
Gunstig

Bevaring af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1.
planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1.
planperiode

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

14,1 Ha

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Næringsbelastning fra dyrkede arealer

Reduktion af næringstilførsel

Omfatter H40, H226 og H227

Mulige virkemidler:

Bemærkning:

Afskæring af dræn og grøfter

Næringsstofbelastning

Reduktion af næringstilførsel

Mulige virkemidler:

Tiltag via vandplanen

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

3260 Vandløb med vandplanter

Ha

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

0,3 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet Naturpleje
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn

Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7140 Hængesæk og andre kærsmfund
dannet flydende i vand

37 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	
				1	2	3	4		
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi			☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje			☒	☐	☐	☐	Høslet Afgræsning	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje			☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter	
Arealreduktion/ fragmentering	Naturpleje			☐	☒	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter	Bemærkning:

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7140 Hængesæk og andre kærsumfund
dannet flydende i vand

37 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Sigtelinje

Trussel:

Indsats:

1 2 3 4

Arealreduktion/ fragmentering

Konkret indsats

Mulige virkemidler:

Bemærkning:

Afskæring af dræn og
grøfter

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

5,2 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
				1	2	3	4	
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi			☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje			☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje			☐	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Begrænsning el. ophør af drift
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt
(hårdt) vand

5,2 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
				1	2	3	4		
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet			☒	☐	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter Rydning af vedplanter	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7230 Riggær

43 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	Omfatter H40, H226 og H227	☒	☐	☐	☒	Afskæring af dræn og grøfter	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Afgræsning Høslet	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Rydning af vedplanter	
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☒	Afskæring af dræn og grøfter Begrænsning el. ophør af drift	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☒	Administrative retningslinjer	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 40 Karup Å

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7230 Riggær

43 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Invasive arter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet		☐	☒	☐	☐	Afskæring af dræn og grøfter Ophør af grundvandsindvinding Rydning af vedplanter	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 226 Kongenshus Hede

Udpegningsgrundlag: Areal: Bevaringsprognose: Langsigtet mål:

3260 Vandløb med vandplanter

Ha

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
				1	2	3	4	
				☐	☐	☐	☐	

Habitatområde: 226 Kongenshus Hede

Udpegningsgrundlag: Areal: Bevaringsprognose: Langsigtet mål:

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyg

3,6 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
				1	2	3	4		
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	Omfatter H226 og H227		☒	☐	☐	☒	Administrative retningslinjer	
Arealreduktion/ fragmentering	Naturpleje			☐	☒	☐	☐	Rydning af vedplanter Naturpleje	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 226 Kongenshus Hede

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

1141 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:		Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	Omfatter H40, H226 og H227	☒	☐	☐	☒	Administrative retningslinjer	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Afgræsning Høslet	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Rydning af vedplanter	
Invasive arter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Bekæmpelse af invasive arter	
Arealreduktion/ fragmentering	Naturpleje		☐	☒	☐	☐	Rydning af vedplanter Hedepleje	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet		☐	☒	☐	☐	Etablering på §3-arealer	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 226 Kongenshus Hede

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

1141 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Tilgroning

Naturpleje

Mulige virkemidler:

Afgræsning

Hedepleje

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 226 Kongenshus Hede

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6,3 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje		☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet	
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje		☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer	
Invasive arter	Naturpleje		☒	☐	☐	☐	Bekæmpelse af invasive arter	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet		☐	☒	☐	☐	Rydning af vedplanter Afgræsning	

Natura 2000-område: 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

Habitatområde: 227 Hessellund Hede

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv

Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 227 Hessellund Hede

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

Ha

Sigtelinje

1 2 3 4

Mulige virkemidler:

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsprognose for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsprognose". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsprognose" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsprognose. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 23 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

.....
MILJØMINISTERIET

Miljøcenter Ringkøbing

By- og Landskabsstyrelsen

Miljøcenter Ringkøbing
Holstebrovej 31
6950 Ringkøbing

Telefon 72 54 25 00
blst@blst.dk
www.blst.dk